Dosar civil nr.2-4156/2023
PIGD nr.2-23116176-09-2-26092023

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

22 noiembrie 2023 mun.Bălţi

Judecătoria Bălţi, sediul Central,
Instanța compusă din:
Preşedintele ședinței, judecătorul Eduard Balan
grefier Cristina Lîsenco

în sediul instanței, în ședință publică a judecat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Aurelia către Nicolaev Andrei, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Sîngerei și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, cu privire la decăderea din drepturile părintești,

C O N S T A T Ă :

Argumentele părților:

1. La 10 august 2023, reclamanta Nicolaev Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocaul Starîi Andrei, a înaintat o cerere de chemare în judecată, către Nicolaev Andrei cu privire la decăderea din drepturile părintești față de copilu minor ***** pe motivul existenței datoriei la plata pensiei de întreținere a copilului minor.

2. În motivarea acțiunii indică reprezentantul reclamantei că, Nicolaev Aurelia a fost căsătorită cu Nicolaev Andrei, ulterior au divorțatpe ultima lăsând-o de una singură să crească copilulcomun *****.

3. La 12.06.2018 a fost pronunțată hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, la cererea depusă de Nicolaev Aurelia privind încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor ***** din contul pârâtului Nicolaev Andrei.

4. Prin informația eliberată de executorul judecătoresc Guriţanu Viorica, datoria la plata pensiei de întreținere a copilului minor ***** constituie suma de 31000 lei.

5. Consideră că comportamentul care îl realizază Nicolaev Andrei cade sub incidența prevederilor legale și de a decade din drepturile părintești pe Nicolaev Andrei față de copilul minor *****.

6. În cadrul ședinței de judecată de examinare a cauzei civile în fond, reprezentantul reclamantei Nicolaev Aurelia – avocatul Starîi Andrei, nu s-a prezentat, însă prin cererea din 22.11.2023 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, cât și a reclamantei, și a menționat că solicită admiterea acesteia.

7. Reprezentantul intervenientului accesoriu Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei Bălți, a susținut acțiunea înaintată de Obrazțova Anastasia cu privire la decăderea din drepturile părintești a lui Spinei Victor.

8. Pârâtul Nicolaev Andrei, fiind citat legal nu s-a prezentat și nici nu a comunicat motivele imposibilității prezentării sale, pe cale de consecință instanța de judecată a dispus examinarea cauzei civile în lipsa acestuia.

9. Intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți, reprezentat de Melnicenco Ana, a menționat că pârâtul nu-și onorează obligațiile părintești, nu achită pensia alimentară, din care motive solicită decăderea din drepturile părintești a pârâtului față de copil.

10. Intervenienții accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Sîngerei și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, nu s-au prezentat, însă au solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, pe cale de consecință instanța de judecată a dispus examinarea cauzei civile în lipsa acestora.

Aprecierea instanței de judecată:

11. Analizând materialele pricinii, audiind participantul la proces, în raport cu prevederile legale aplicabile la speță, instanța de judecată statuează asupra netemeiniciei acțiunii înaintate de către Nicolaev Aurelia, și pe cale de consecință asupra necesității respingerii acesteia.

12. Potrivit prevederilor art. 118 alin. (1) CPC, *Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

13. Conform art.121 CPC, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*.

14. În conformitate cu prevederile art.130 alin.(1-3) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii.*

15. Instanța de judecată statuează că, prin prisma iminenței respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pornind de la necesitatea asigurării dreptului părților la o hotărâre motivată, instanța de judecată își va motiva concluziile în prezenta speță, prin prisma analizei argumentelor prezentate de către părți, raportate la materialele cauzei civile și la cadrul legal incident.

16. În conformitate cu prevederile art.27 al Convenţiei internaţionale cu privire la protecţia drepturilor copilului părinţii care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

17. Decăderea din drepturile părinteşti, ca cea mai gravă sancţiune civilă luată împotriva părinţilor pentru greşita exercitare, or pentru eschivarea cu rea credință de la exercitarea drepturilor şi îndatoririlor de părinte, care se realizează numai pe cale judecătorească.

18. Conform art.68 Codul familiei, alin.(1) *Decăderea din drepturile părinteşti are loc numai pe cale judecătorească.* Alin.(2) *Acţiunea privind decăderea din drepturile părinteşti poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială.*

19. Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului. Astfel, instanţa de judecată va judeca cauza civilă privind decăderea din drepturile părinteşti prin prisma principiului enunţat, având în vedere că soluţionarea pricinii în strictă conformitate cu normele legale şi în termen rezonabil constituie în sine o garanţie de protecţie a interesului superior al copilului, cât şi a familiei.

20. Potrivit jurisprudenţei CtEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală, astfel că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un compartiment deosebit de nedemn, or o eschivare completă și cu rea credință de la exercitarea drepturilor părintești, poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului.

21. Conform prevederilor art.67 lit.a) din Codul Familiei, *Părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere*.

22. Instanța de judecată denotă că, norma legală menționată, reprezintă nu altceva decât nemijlocita consacrare legală a principiilor jurisprudenței CtEDO, relevate mai sus, și anume: pentru ca o persoană să fie decăzută din drepturile sale de părinte în baza temeiului indicat mai sus, trebuie constatată atât o eschivare cu rea credință de la exercitarea obligațiilor sale părintești cât și faptul că, această eschivare trebuie să aibă un caracter complet, adică, nu doar simpla constatare a neplății pensiei de întreținere ci eschivarea cu rea-credință de la exercitarea tuturor obligațiilor părintești inclusiv de la plata pensiei de întreținere.

23. Instanța de judecată relevă că, netemeinicia acțiunii înaintate de reclamanta Nicolaev Aurelia, privind decăderea din drepturile părintești a pârâtului Nicolaev Andrei, rezultă din faptul neîntrunirii condițiilor impuse de art.67 lit.a) lit.h) din Codul Familiei în acest sens, temei invocat de către reclamantă și reprezentantul acesteia, și anume:

24. Analizând materialele pricinii, instanța de judecată nu constată expres o eschivare cu rea-credință a pârâtului de la exercitarea drepturilor părintești sub aspectul plății pensiei de întreținere fapt invocat de către reclamantă și reprezentantul reclamantei, or, din materialele cauzei cu certitudine rezultă că, prin hotărârea privind stabilirea pensiei de întreținere a fost emisă de Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei, la 12.06.2018, în mărime de 1000 lei lunar..

25. În această ordine de idei, instanța de judecată consideră necesar de a explica că, prin eschivare se înțelege starea de fapt în care o persoană se sustragere voit de la îndeplinirea unei obligații, adică, manifestând rea-credință în raport cu realizarea obligației impuse.

26. Analizând circumstanțele pricinii civile date, instanța de judecată nu constată cu certitudine o eschivare voită din partea pârâtului de la plata pensiei de întreținere, or, deși restanța la plata pensiei de întreținere a copilului minor este stabilită prin încheierea executorului judecătoresc în sumă de 31000 lei, la materialele cauzei civile nu este anexată vreo dovadă a faptului că pârâtul cu rea-credință se eschivează dela plata pensiei de întreținere. Astfel, deși faptul stabilirii pensiei de întreținere pentru copilul minor și existența restanței la plata acesteia a fost stabilită cu certitudine de instanța de judecată, totuși, acestuia nu-i poate fi imputabilă situația de eschivare de la plata acesteia cu rea-credință.

27. În altă ordine de idei instanța de judecată evidențiază că, la înaintarea și susținerea acțiunii privind decăderea pârâtului din drepturile părintești, reclamanta și reprezentantul reclamantei, invocând temeiul de decădere prevăzut la art.67 lit.a) și h) din Codul Familiei,

nu au demonstrat întrunirea completă a condiției necesare pentru incidența soluției de decădere din drepturile părintești și anume eschivarea completă a pârâtului de la exercitarea obligațiilor părintești, probatoriul acțiunii fiind axat exclusiv doar pe demonstrarea faptului existenței restanței la plata pensiei de întreținere.

28. În același sens, instanța de judecată subliniază faptul că, inclusiv concluzia Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei Sîngerei și raportului Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți în ce privește decăderea lui Nicolaev Andrei din drepturile părintești, anexate la materialele cauzei civile, este bazată doar pe faptul existenței restanței la plata pensiei de întreținere din partea pârâtului, fără a fi relevate alte careva circumstanțe care să constate eschivarea pârâtului de la exercitarea obligațiilor părintești față de copilul minor.

29. Potrivit art.51 alin.(2) Cod familie, *fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului*.

30. Instanța reține și prevederilor Convenției internaţionale cu privire la drepturile copilului, adoptată la Adunarea Generală a ONU la 20.11.1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25.02.1993, Preambul, - Statele părţi, dispun de convingerea că familia, ca unitate de bază a societăţii şi ca mediu natural destinat creşterii şi bunăstării tuturor membrilor săi şi, în special, a copiilor, trebuie să beneficieze de protecţia şi de asistenţa de care are nevoie pentru a-şi putea asuma pe deplin responsabilităţile în cadrul societăţii. Statele părţi recunosc că pentru dezvoltarea plenară şi armonioasă a personalităţii sale copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste şi înţelegere.

31. Prevederile aceleași Convenții mai indică asupra următoarelor:

32. Art.3 alin.(1) - în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

33. Art.5 - Statele părţi vor respecta responsabilităţile, drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor naturali ai copilului sau, după caz şi conform tradiţiei locale, membrilor familiei lărgite sau comunităţii, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii înîngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităţilor în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea şi orientarea necesare în exercitarea de către copila drepturilor recunoscute în prezenta Convenţie.

34. Art.7 - Copilul se înregistrează imediat după naşterea sa şi are, prin naştere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetăţenie şi, în măsura posibilului, dreptul de a-şi cunoaşte părinţii şi de a fi îngrijit de aceştia.

35. Art.9 - Statele părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei acestora, exceptând situaţia în care autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate să fie necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltrataţi sau neglijaţi de părinţi sau în cazul în care părinţii trăiesc separat şi se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reşedinţă a copilului. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol toate părţile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri şi de a-şi face cunoscute punctele de vedere. Statele părţi vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinţi sau de unul dintre ei de a întreţine relaţii personale şi contacte directe cu cei doi părinţii ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravene interesului

suprem al copilului. Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detenţia, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenţiei) ambilor părinţi sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinţilor, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informaţiile esenţiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, exceptând cazul în care divulgarea acestor informaţii ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părţi vor veghea, deasemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăşi consecinţe dăunătoare pentru persoana sau persoanele interesate.

36. Art.27 - Statele părţi recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială. Părinţilor şi oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine înprimul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare în vederea dezvoltării copilului. Statele părţi vor adopta măsurile corespunzătoare, ţinând seama de condiţiile naţionale şi în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinţii şi alte persoane care au îngrijă un copil să valorifice acest drept şi vor oferi în caz de nevoie asistenţă materială şi programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană îmbrăcăminte şi locuinţă.

37. În conformitate cu prevederile art.16 din Legea nr.338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului, *fieare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului*.

38. Conform prevederilor art.18 alin.(1) și (2) din aceeaşi Lege, *ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinînd cont în primul rînd de interesele acestuia. Părinţii sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere juridică pentru lipsa de supraveghere permanentă a copiilor de vîrstă fragedă şi preşcolară*.

39. Astfel, decăderea din drepturile părintești este o sancțiune care poate fi aplicată față de părinții care din culpa gravă nu-și îndeplinesc obligațiunile față de copii sau fac abuz de drepturile părintești. Decăderea din drepturile părintești, ca cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor şi îndatoririlor de părinte are loc numai pe cale judecătorească.

40. Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicaţi copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

41. Potrivit jurisprudenţei CEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cel mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală, astfel că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un compartiment deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului.

42. CEDO subliniază, totuşi, că acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos, pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale.

43. Instanța consideră oportun de a reitera că, eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului. Pentru decăderea din drepturile părinteşti pe

motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele (părinţii) se eschivează cu rea credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

44. Or, pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară, în primul rînd existenţa eschivării pârâului cu rea-credinţă de la achitarea pensiei de întreţinere a copilului minor, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere, fapt nerealizat în speţa dată.

45. În consecinţă instanța notează că, lipsirea pârâtului de drepturile părinteşti fără motive temeinic justificate, care sunt expres prevăzute de lege, ar constitui în sine o lezare a dreptului la respectarea vieţii private şi de familie, garantat de Constituţia Republicii Moldova.

46. Or, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului. Faptul atentării de către Nicolaev Andrei la interesul copilului nu a fost demonstrat în instanta de judecată, iar insistenţa reclamantei de a-l decădea din drepturile părinteşti pe motivele invocate supra, este calificată de către instanţă ca fiind în detrimentul interesului superior al copilului, care are dreptul de a avea şi a cunoaşte atât mama, cât şi tatăl său.

47. Relevante la caz sînt şi menţiunle CEDO în cauza N.P. contra Republicii Moldova din 06.10.2015 (cererea 58455/13), cînd Curtea a statuat că pentru identificarea interesului superior al copiilor trebuie să se ţină cont de două aspecte: în primul rînd, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită, şi, în al doilea rînd, este în interesul suprem al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur si liniştit. Este cert că legăturile de familie pot fi destrămate doar în circumstanţe excepţionale şi e nevoie de întreprins toate măsurile posibile pentru păstrarea relaţiilor personale si, dacă este cazul de a „reconstrui" familia (cauza Neulinger şi Shuruk vs Regatul Unit al Marii Britanii). Totuşi în cazurile în care menţinerea legăturilor de familie ar putea prejudicia sănătăţii si dezvoltării copilului, părintele nu are dreptul să insiste asupra păstrării unei asemenea legături în baza art.8 din Convenţie. Pct.68 - În ceea ce vizează procesul de luare a deciziilor (de separare a părintelui de copil), ceea ce trebuie de determinat, avînd în vedere circumstanţele particulare ale cauzei şi gradul de seriozitate a deciziilor care urmează a fi luate, este faptul dacă părinţii au fost suficient de mult implicaţi în procesul de luare a deciziilor şi dacă au avut suficiente oportunităţi să participe la examinarea propriului caz.

48. Din considerentele menționate în coraport cu probele anexate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a respinge acțiunea înaintată de către Nicolaev Aurelia către Nicolaev Andrei, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Sîngerei și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, cu privire la decăderea din drepturile părintești.

49. în conformitate cu art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Aurelia către Nicolaev Andrei, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți, Direcția

Asistență Socială și Protecția Familiei Sîngerei și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Bălţi în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Bălţi, sediul Central.

Preşedintele ședinței,
Judecător **Eduard Balan**